

Степанцова Ю. Ю., студентка,
Навчально-науковий Гуманітарний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Юринець Ю. Л., к.ю.н., доцент

КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ: РЕАЛІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Невід'ємною складовою діяльності сучасного підприємства є проведення заходів із захисту комерційної таємниці. І це цілком зрозуміло, адже у будь-якій організації є власні виробничі секрети, які не повинні бути розповсюджені не тільки за межі даної організації, але часто і серед її співробітників. До таких сьогодні відносяться, наприклад, інформація про нові розробки і проекти, умови договорів, інформація про постачальників та покупців тощо.

Саме тому, щоб здобути успіх у власній справі, зберегти прибуток та захистити свою компанію від комерційного шпигунства та рейдерських атак, необхідно, заздалегідь потурбуватися про захист інформації, якою володієте. Тому часто, серед підприємців виникає потреба у визначені, яка ж інформація є конфіденційною і яким способом можна її захистити.

Одним із основних тлумачень поняття «комерційна таємниця» можна знайти у ст. 505 Цивільного кодексу України, де під комерційною таємницею розуміється: «... інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі... не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності...» [2].

До комерційної таємниці підприємства можуть бути віднесені відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про перелік відомостей, які не становлять комерційну таємницю» від 9 серпня 1993 року № 611 не можуть бути віднесені до комерційної таємниці.

Разом з тим, законодавець, у ст. 162 Господарського кодексу України, передбачає виключне право підприємця на захист від незаконного використання такої інформації третіми особами, за умов, що він буде вживати належних заходів з охорони її конфіденційності [3].

Так, для захисту комерційної таємниці на підприємстві існують різноманітні методи. Наприклад, розробка інструкцій щодо дотримання працівниками режиму нерозголошення комерційної таємниці або введення в статут підприємства розділів, що регламентують захист

комерційної таємниці [5]. Загалом, право на вибір методу захисту комерційної інформації залишається за її власником або керівником підприємства, але з обов'язковим дотриманням норм законодавства України.

Однак бувають випадки, що застосовані методи захисту не спрацьовують і комерційна інформація потрапляє до чужих рук. Частіше за все це відбувається за умисних або не умисних дій працівників даного підприємства. Проте довести, що відбулась крадіжка у таких випадках надзвичайно важко. Та все ж, законодавством передбачено, що працівника за невиконання зобов'язань за трудовим договором роботодавець може притягнути до дисциплінарної або матеріальної відповідальності, лише при наявності підстав.

Щодо дисциплінарної відповідальності, то ст. 147 Кодексу законів про працю (КЗпП) визначає, що за порушення трудової дисципліни до працівника можуть застосувати лише одну з таких заходів стягнення, як догану або звільнення. Оскільки за розголошення комерційної таємниці, трудовим законодавством не передбачено звільнення, то до загального кола працівників за таке порушення можна застосувати догану. Однак, якщо розголошення комерційної таємниці було здійснено керівництвом підприємства, головним бухгалтером або його заступниками, то це вже може бути підставою для їх звільнення згідно з пунктом 1 ст. 41 КЗпП, за умови визнання такого порушення грубим.

А от притягнення працівника до матеріальної відповідальності визначені у ст. 130 КЗпП, де підставою є факт порушення працівником покладених на нього трудових обов'язків і настання внаслідок цього прямої дійсної шкоди [4].

У деяких випадках, відповідно до ст. 232 Кримінального кодексу України, можливе настання й кримінальної відповідальності осіб за розголошення комерційної таємниці [1]. У цьому випадку відповідно до пункту 3 ст. 134 КЗпП працівника можна притягнути до повної матеріальної відповідальності, оскільки цією нормою передбачено, що працівники несуть матеріальну відповідальність у повному розмірі шкоди, коли шкоди завдано діями працівника, переслідуваних у кримінальному порядку [4].

Отже, як свідчить судова практика, притягнути до відповідальності колишніх працівників за розголошення конфіденційної інформації майже неможливо через труднощі в отриманні доказів її розголошення, а також визначення величини збитків. Таким чином, з'являється необхідність не тільки розробки нових системи технічного захисту інформації, але й вдосконалення інформаційного законодавства в питаннях захисту комерційної таємниці.

Література

1. Кримінальний кодекс України: Кодекс від 05.04.2001 р. № 2341-III // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 22.01.2017).
2. Цивільний кодекс України: Кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 22.01.2017).
3. Господарський кодекс України: Кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 22.01.2017).
4. Кодекс законів про працю України: Кодекс від 10.12.1971 р. № 322-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08/page> (дата звернення: 22.01.2017).
5. Бобко М. Д. Відповідальність працівника за розголошення комерційної таємниці / М. Д. Бобко. – К.: Довідник кадровика, 2015. – № 7. – С. 41-47.

УДК 342.942(043.2)

Таран Д.О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С.Т., к.ю.н., професор

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ НАГЛЯД У КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОМУ ВИМІРІ

Актуальність теми дослідження обумовлюється необхідністю розгляду індивідуального адміністративного нагляду і кримінального покарання як нетотожних правових утворень, хоча вони і мають багато спільного у аспекті функціонального регулювання суміжних відносин. Саме цей аспект і буде розглядатися у даних тезах.

Водночас такі збіги можуть розглядатися як випадкові, і тому, на нашу думку, їх аналіз може бути позитивним в аспекті подальшого удосконалення законодавства та практики його застосування. На жаль, у кримінально-правовій науці недостатньо наукових публікацій, присвячених проблемі індивідуального адміністративного нагляду, при цьому взагалі немає досліджень питання про його співвідношення з кримінальним покаранням. Такий стан вивчення проблеми, як видається, пов'язаний зі нечітким розумінням правової природи адміністративного нагляду, що склалося у науковій літературі.

У виявленні специфіки адміністративного нагляду та правових засобів його реалізації ми спиралися на чинне законодавство про індивідуальний адміністративний нагляд, яке містить сукупність норм, передбачених різними галузями права. Так, серед нормативно-правових актів, які